

БЕОГРАД - На данашњи дан 1989. почело је рушење Берлинског зида, који је 28 година био симбол немачке и европске подвојености. Тим потезом новог руководства Источне Немачке започет је ланац догађаја који су у октобру 1990. омогућили уједињење Немачке. Градња зида започета је 13. августа 1961. према идеји совјетског лидера Никите Хрушчова.

Данас је уторак, 9. новембар, 313. дан 2021. до краја године има 52 дана.

1799 - Наполеон Бонапарта збацио је Директоријум и као први конзул постао стварни владар Француске.

1818 - Рођен је руски писац Иван Сергејевич Тургенев, један од најзначајнијих представника руског реализма. Први је руски писац чија су дела масовније прихваћена на Западу и за живота је уживао већи углед у француским него у руским књижевним круговима. Занимао га је тип "сувишног човека", племића-интелектуалца као и тип "нихилисте", грађанског интелектуалца, сукобљеног с нормама традиционалне Русије. У извесној мери предсказивао је револуционарну епоху у Русији. Дела: романи "Очеви и деца", "Племићко гнездо", "Рудин", "Дим", "Новина", "Уочи нових дана", приповетке "Пролећне воде", "Асја", "Ловчеви записи", драма "Месец дана на селу".

1835 - Рођен је српски композитор словеначког порекла Даворин Јенко, аутор музике за српску химну "Боже правде", један од утемељивача српске музичке културе, члан Српске краљевске академије, хоровађа и капелник Народног позоришта у Београду. Компоновао је музику за око 90 "комада с певањем". Дела: оперета "Врачара", увертире "Косово", "Српкиња", "Александар", "Ђидо", "Милан", фантазија "Прво Доба Србије", музика за комаде "Благо цара Радована", "Добрила и Миленко", "Душан Силни", "Милош Обреновић", "Сеоба Србаља", "Прибисав и Божана", "За веру и слободу", "Младост Доситејева", "Маркова сабља", "Прослављање кнеза Михајла", "Кнез Доброслав", "Избирачица", "Крвни мир", "Мерима", "Дивљи ловац", "Љубавно писмо", "Четири милиона рубаља", "Честитам", "Потера", "Саћурица и шубара", "Вук Бранковић", око 110 хорских композиција, 15 црквених композиција, соло песме.

1841 - Умро је српски писац Милован Видаковић. Школовао се у Иригу, Новом Саду, Темишвару, Сегедину, Кежмарку где је студирао филозофију. Радио је као професор у Новом Саду. У своје време био је изузетно популаран и читан, да би потом углавном пао у заборав највише заслугом Вука Караџића, чији је био противник. Дела: романи "Велимир и Босилка", "Усамљени јуноша", "Касија царица", "Љубомир у Јелисијуму", "Силоан и Милена".

1858 - Обнародован је први Закон о Народној скупштини у Србији и важио је само за један сазив (претходно је постојала само једна законска одредба из 1839). На основу њега сазвана је Светоандрејска Народна скупштина, одржана од 30. новембра 1858. до 31. јануара 1859. у Београду. Тиме је озакоњена установа Народне скупштине и ударен темељ представничког система у Србији. Од почетка 19. века до 1858. године одржаване су обичајне народне Скупштине. Сазивали су их књаз или Савет када су налазили за потребно. Одржаване су и за време Првог и Другог српског устанка 1804-1815 "устаничке народне скупштине". Према Закону о Народној скупштини, изгласаном на Светоандрејској скупштини, скупштина је добила име "Српска народна скупштина" и то је био званични назив до 1918.

1887 - Основано је прво занатлијско друштво у Србији, а два месеца потом почео је да излази недељник "Српски занатлија".

1918 - У Берлину су после генералног штрајка радници изашли на улице, војници послати да их зауставе придружили су се побуни против монархије, а цар Вилхелм ИИ је абдицирао и побегао у Холандију.

1926 - Рођен је шпански борац с биковима Луис Мигел Лукас "Домингин", вероватно најбољи светски борац с биковима у 20. веку. Његова вештина инспирисала је америчког писца Ернеста Хемингвеја.

1937 - Умро је британски државник Џејмс Ремзи Мекдоналд, један од оснивача Лабуристичке партије. Као први лабуриста на том положају, 1924. постао је премијер Велике Британије, а владу је потом предводио и од 1929. до 1935.

1938 - Немачки нацисти отпочели су погром Јевреја у "Кристалној ноћи", убијен је неутврђен број људи, и спаљено стотине синагога, више од 7.000 јеврејских продавница и кућа.

1940 - Умро је британски државник Артур Невил Чемберлен, вођа Конзервативне странке и премијер Велике Британије од 1937. до 1940. У узалудном напору да избегне војни сукоб с Немачком, потписао је крајем 1938. Минхенски пакт с Хитлером, што је омогућило нацистима да 1939. раскомадају Чехословачку.

1952 - Умро је израелски државник и хемичар Хаим Азријел Вајцман, проналазач синтетичког ацетона, први председник Израела од 1948. до смрти. Био је директор хемијске лабораторије Британског адмиралитета од 1916. до 1919, председник Светске ционистичке организације од 1920. до 1931. и Јеврејске агенције од 1929. до 1931. и од 1935. до 1946.

1963 - У јапанском руднику угља Омута у експлозији гаса погинула су 452 рудара, а истог дана погинуо је 161 путник у судару теретног воза с путничким возом који је саобраћао према Токију.

1970 - Умро је француски државник Шарл де Гол, оснивач и први председник Пете републике, који је као вођа покрета "Слободна Француска" у Другом светском рату предводио француски отпор нацистима. Кад је маршал Филип Петен формирао владу под окупацијом, отишао је у Лондон, одакле је 18. јуна 1940. позвао Французе на борбу против окупатора. После рата руководио је привременом владом, а од 1947. до 1953. био

је председник Француске. После "алжирског пуча" 1958. постао је председник владе, а 1959. председник Пете републике. Ојачао је извршну власт и прерогативе шефа државе. Окончао је рат у Алжиру напуштањем те територије и уопште распуштањем француског колонијалног царства. Политички се често разилазио са савезницима у НАТО, посебно са САД, у тежњи да поврати утицај Француске у Европи. Пошто није добио већину на референдуму о регионализацији земље и укидању сената 1969. се повукао с положаја. Дела: "Ратни мемоари", "Мемоари наде".

1971 - Представници Кине први пут су се појавили у Уједињеним нацијама. До тада Кину је представљао Тајван, као националистичка Кина (некомунистичка).

1985 - Руски велемајстор Гари Каспаров постао је с 23 године најмлађи светски првак у историји шаха. У мечу за титулу победио је руског велемајстора Анатолија Карпова резултатом 13:11.

1989 - Почело је рушење Берлинског зида, који је 28 година био симбол немачке и европске подвојености. Тим потезом новог руководства Источне Немачке започет је ланац догађаја који су у октобру 1990. омогућили уједињење Немачке. Градња зида започета је 13. августа 1961. према идеји совјетског лидера Никите Хрушчова.

1991 - Одржан је плебисцит српског народа у Босни и Херцеговини на којем се за остајање у Југославији изјаснила огромна већина Срба - готово 1,3 милиона.

1991 - Умро је француски певач и глумац италијанског порекла Ив Монтан, који је светску славу постигао филмом "Надница за страх". Остали филмови: "Врата ноћи", "Хероји су уморни", "Вештице из Салема", "Велики плави пут", "Волите ли Брамса", "Хајде да се волимо", "З", "Признање".

1993 - Хрватске јединице су салвама топовских граната обориле у Неретву Стари мост у Мостару, саграђен 1566.

1995 - Председник Русије Борис Јељцин ставио је вето на закон о једностраном укидању

санкција Југославији, изгласан претходног месеца у оба дома руске скупштине (Думе).

1995 - Председник Палестинске ослободилачке организације Јасер Арафат први пут је посетио Израел, отишавши у породичну кућу четири дана раније убијеног израелског премијера Јицака Рабина, чијој је удовици изразио саучешће.

1996 - Председница Републике Српске Биљана Плавшић сменила је начелника Главног штаба Војске РС генерала Ратка Младића.

2002 - Израелске снаге ликвидирале су у граду Џенин на Западној обали вођу војног крила терористичког "Исламског

џихада" Ијада Савалху.

2003 - Исламски терориста самоубица убио је у стамбеној четврти у Ријад у 18 људи, уључујући петоро деце.

2005 - Умро је бивши индијски председник Кочерил Раман Нарајанан, први припадник касте "недодирљивих", најнижег слоја индијског кастинског друштвеног система, који је доспео до положаја шефа државе.

2005 - У самоубилачким бомбашким нападима на хотеле "Хајат", "Радисон" и "Дејс ин" у главном граду Јордана, Амману, погинуло је најмање 57, а рањено око сто особа. Највише жртава било је у "Радисону", где је бомбаш улетео међу сватове. Ал каида у Ираку преузела је одговорност за ове нападе.

2006 - У ваздушном нападу снага НАТО-а у провинцији Кандахар, на југу Авганистана, погинуло је 28 талибанских екстремиста.

2006 - Умро је Маркус Волф "Миша", дугогодишњи шеф ШТАЗИ - тајне службе Министарства за државну сигурност Источне Немачке. Волф је важио за кључну фигуру Хладног рата, а после немачког уједињења, за сиву еминенцију света шпијнаже и особу са врха листе против којих се водила истрага. Био је 30 година шеф источно-немачке обавештајне мреже у иностранству. Захваљујући њему немачки канцелар Вили Брант био је приморан да поднесе оставку. Био је познат као "човек без лица", пошто је само једном фотографисан и то 1978. у Стокхолму, до тада су га његови непријатељи знали само преко једне фотографије из 1959. Рођен је 1923. као син јеврејског лекара и драматурга. Прве године живота је провео у Штутгарту, а детињство у Швајцарској и Совјетском Савезу. Извесно време је радио и као новинар.

2006 - Војска Шри Ланке је недалеко од северне обале те острвске земље у Индијском океану потопила 22 брода побуњених Тамилских тигрова, оптуживши побуњенике да су покушали да потопе један цивилни брод са 300 путника. Тамилски тигрови се од 1983. боре за аутономију на истоку и северу Шри Ланке, где живи тамилска етничка група. У сукобима побуњеника и снага владе у Коломбу до 2006. погинуло је више од 60.000 особа.

2014 - Преминуо је Никола Симић, глумац. У родном Београду дипломирао је глуму на Академији за позориште, филм, радио и телевизију. Прву улогу добио је као студент 1957. у Југословенском драмском (ЈДП), чији је стални члан постао 1959. и у коме је играо до краја каријере. У најдуговечнијој представи "Буба у уху" Жоржа Фејдоа, Симић је играо више од 1.600 пута, пред милион гледалаца, без прекида дуже од 4 деценије. Посебно је упамћен по филмским улогама, попут Мите Пантића у филмском серијалу "Тесна кожа" (1982 - 1991), али и по синхронизацијама цртаних филмова на српски, где је глас "позајмљивао" Душку Дугоушку и другим цртаним јунацима.

(Танјуг)